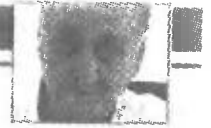

ΓΝΩΜΗ

Του Λάκη Παναγιώτου

Ρύθμιση συλλογικών συμβάσεων

Τα τελευταία λίγα χρόνια οι πιέσεις από πλευράς των συντεχνιών για τη νομική καταχώρηση των συλλογικών συμβάσεων έχουν ενταθεί.

Οι συντεχνίες στη διάρκεια της διακυβέρνησης Δημήτρη Χριστόφια προώθησαν νομοσχέδιο που ποτέ όμως δεν ψηφίστηκε. Η ιδέα ήταν να τιμωρείται όποιος εργοδότης δεν συμμορφώνεται προς τις πρόνοιες υφιστάμενης συλλογικής σύμβασης. Επί του προκειμένου το επιχείρημα, ιδίως από πλευράς ΣΕΚ, είναι πως εφόσον μια συλλογική σύμβαση συμφωνείται και υπογράφεται, τα μέλη που την υπέγραψαν αλλά και αυτοί που δεν την υπέγραψαν, αλλά δραστηριοποιούνται στον κλάδο που ισχύει η σύμβαση, πρέπει να την σέβονται και να την τηρούν.

Το υφιστάμενο σύστημα εργασιακών σχέσεων παύει στην Κύπρο από τη δεκαετία του 1940 αργώς με την ίδρυση των πρώτων συντεχνιών. Όλοι οι κοινωνικοί εταίροι σε όλο αυτό το διάστημα δεν έπαυσαν να εκθειάζουν το σύστημα και να του αποδίδουν μάλιστα σημαντικό μερίδιο στις επιτυχίες της κυπριακής οικονομίας. Η εκθείαση του συστήματος δεν σταμάτησε ακόμα και σε χαλεπούς καιρούς κρίσεων όπως ήταν η τουρκική εισβολή το 1974, οι πόλεμοι στον Αραβικό Κόλπο κ.λπ. Η επιθυμία για τροποποίηση του συστήματος προκύπτει από τη διαφοροποίηση του ισοζυγίου διαπραγματευτικής ισχύος όπου τώρα γίνεται λόγος για ενίσχυση της θέσης της εργοδοτικής πλευράς. Προβάλλονται ισχυρισμοί ότι η τρέχουσα κατάσταση επιτρέπει σε εργοδότες να εκμεταλλεύονται το σύστημα, καταστρατηγώντας, τις συλλογικές συμβάσεις και προσφέροντας χαμηλούς μισθούς. Οι συντεχνίες κάνουν μάλιστα λόγο για «εφευριστικούς δρόμους» στην προσπάθεια τους για τη θέσπιση νομοθεσίας ούτως ώστε να καλαναγηθούν οι «κακοί εργοδότες».

Το ισοζύγιο διαπραγματευτικής ισχύος βέβαια δεν ήταν πάντοτε προς το μέρος της εργοδοσίας. Υπήρξε εποχή που η πλάστιγγα έγερνε στον ίδιο βαθμό προς το μέρος της εργατικής πλευράς. Το αποτέλεσμα ήταν και τότε ανάλογο. Τότε οι φωνές από πλευράς εργοδοτών ήταν εξίσου έντονες με τις σημερινές από πλευράς συντεχνιών. Ευτυχώς όμως επικράτησαν σοφότερες σκέψεις και το σύστημα

δεν δολοφονήθηκε ή έστω δεν ακρωτηριάστηκε. Αυτή η πιθανότητα αλλοίωσης του συστήματος δεν αποτελεί παρά ένα τεράστιο τροκοπέδη στην εργατική ειρήνη και την ανάπτυξη. Η φιλοσοφία στη οποία εδράζεται το δικό μας σύστημα είναι απλή, λογική, και ορθολογιστική. Πιο συγκεκριμένα οι τρεις της πυλώνες έχουν ως εξής:

Α) Την ελευθερία του ατόμου να συνεταιρίζεται και να συνάπτει ελεύθερα συμβάσεις/ συμβόλαια. Αυτή η ελευθερία είναι συνταγματικά καταχωρημένη με βάση το άρθρο 26 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Β) Να εργαστεί ή και να μην εργασθεί κατά βούληση με βάση τα δικά του προσωπικά κριτήρια (εξού και η καταναγκαστική εργασία είναι παράνομη) και,

Γ) Στην αξιοπιστία και εντιμότητα των μερών που συννομολογούν συλλογικές συμβάσεις, εξού και οι εν λόγω συμβάσεις αποτελούν «συμφωνίες κυρίων».

Στην Κύπρο έχουμε την τάση να ζητούμε την «εύκολη λύση» τουλάχιστο σε ότι αφορά τα εργασιακά. Θεοπίζουμε νομοθεσίες για το παραμικρό. Νομοθεσίες που πολλές φορές πλεονάζουν. Όμως το πιο ανησυχητικό είναι πως αυτές οι νομοθεσίες δημιουργούν καταστάσεις που τολμώ να πω προσομοιάζουν με ανάλογες ολοκληρωτικών καθεστώτων. Στην προσπάθεια να αντιμετωπίσουμε ή να επιλύσουμε ένα πρόβλημα, νομοθετούμε χωρίς μάλιστα να λαμβάνουμε υπόψη τις όποιες μελλοντικές αρνητικές επιπτώσεις. Μας ενδιαφέρει το παρόν χωρίς να προβληματιζόμαστε από την πιθανή καταστροφή που προκαλούμε. Η προσέγγιση αυτή θυμίζει το παράδειγμα του γιατρού που προσφεύγει σε χειρουργική επέμβαση για να θεραπεύσει ένα απλό κρυολόγημα.

Στην προκειμένη περίπτωση τίθεται το ερώτημα, πόσο θα ωφελήσει την εργατική πλευρά η νομοθεσία, στα επόμενα χρόνια όταν θα αρχίσει η ανάπτυξη και θα υποβάλλονται αιτήματα αρχικά για, επαναφορά των ορών εργοδοτικής και στη συνέχεια για βελτίωσή τους; Με το υφιστάμενο σύστημα οι εργοδότες παραχωρούν αυξήσεις και ωφελήματα (κατ' ανώτατο όριο) μέχρι του σημείου που δεν τους συμφέρει οποιοδήποτε πρόσθετο κόστος. Όταν θα υπάρξει νομοθετική ρύθμιση, ο φόβος της

πιθανής τιμωρίας σε περίπτωση παραβίασής τους κάμει πιο συντηρητικούς και συγκρατημένους. Αυτή η κατάσταση από μόνη της θα δημιουργεί συνεχή αδιέξοδα με τον κίνδυνο της εργατικής αναταραχής να καθίσταται μόνιμος. Ακόμα πιο βασανιστικός θα πρέπει να είναι ο προβληματισμός για τις συντεχνίες από τις συνέπειες μιας νομοθετικής ρύθμισης που θα υπάρξουν σ' ότι αφορά την ενταξη νέων μελών στις τάξεις τους ή της διατήρησης των υφιστάμενων τους. Είναι φανερό πως σε μια τέτοια περίπτωση η χρήση της συντεχνίας θα υποβαθμιστεί. Όμως αυτή η «αντικατάσταση» της συντεχνίας από την Βουλή θα αποβεί σε βάρος και των ιδίων των εργοδοτούμενων, αφού τώρα υπάρχει η προσωπική επαφή των εμπόρων με τις τοπικές επιτροπές. Μια συνεχής επαφή κλιμάδων ατόμων που συζητούν και αντιμετωπίζουν τα προβλήματα στο κάθε χώρο εργασίας, έχοντας άριστη γνώση της κάθε περίπτωσης. Δεν βλέπω πως οι βουλευτές θα μπορέσουν να τους αντικαταστήσουν. Θα υπάρξει επίσης πρόβλημα στη εφαρμογή των συλλογικών συμβάσεων αφού θα πρόκειται για νομικές διαδικασίες που προϋποθέτουν την εμπλοκή δικηγόρων και δικαστηρίων με τις γνωστές καθυστερήσεις και αυξημένα έξοδα. Ο πειθαναγκασμός, που εξυπακούει μια νομοθετική ρύθμιση, με κανένα τρόπο μπορεί να αποτελέσει την πυλώνα της εργατικής ειρήνης. Από μόνη της δε η θέσπιση νομοθεσίας αποτελεί παραδοχά ανωριμότητας και των δύο πλευρών. Αυτό όμως είναι οξύμωρο σε μια χώρα που για 70 και πλέον χρόνια η τριμερής συνεργασία και ο αλληλοσεβασμός μεταξύ των μερών ήταν ένας από τους βασικούς πυλώνες της ανάπτυξης και ευημερίας. Προβλήματα υπήρξαν και θα υπάρξουν, τόσο σε καιρούς ύφεσης όσο και σε περιόδους ανάπτυξης. Υπήρξαν και θα υπάρχουν πάντοτε μεμονωμένες περιπτώσεις κάποιων που εκμεταλλεύονται τις περιστάσεις. Αυτό όμως δεν πρέπει να προκαλεί πανικό και στη λήψη καθοριστικών και ακραίων μέτρων. Ας επικεντρωθούμε λοιπόν στην αντιμετώπιση των όποιων προβληματικών περιπτώσεων και στην ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου που αποδείχθηκε παραγωγικός εδώ για δεκαετίες και ας αποφύγουμε πρόσκαιρες και ριζοσπαστικές λύσεις που πολύ φοβούμαι θα αποβούν μοιραίες για την εργατική ειρήνη και όλους τους κοινωνικούς εταίρους ανεξαρτήτως.

*Ο Λάκης Παναγιώτου είναι αντιπρόεδρος του ΣΤΕΚ.

Ας αποφύγουμε πρόσκαιρες και ριζοσπαστικές λύσεις που πολύ φοβούμαι θα αποβούν μοιραίες για την εργατική ειρήνη

